

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

НЕДЈЕЉНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖИВНОСТ.

БРОЈ 1.

НА ЦЕТЊИЉУ, У ПОНЕЂЕЉНИК 6. ЈАНУАРА (18. СИЈЕЧЊА) 1875.

ГОДИНА III (V.)

ГЛАС ЦРНОГОРЦА* излази једном пут недељно. Старије за ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО-УГАРСКУ год. н. 6; за год. 3; четврт год. н. 1. 50. н. 3. СРЕДЊУ год. н. 7; за г. н. 3. 50; четврт н. 1. 75. н. За све друге земље год. н. 8. за год. н. 4; четврт год. н. 2. За остале земље се за ред 3 поштом. Предмети и све наруџбене ствари се достављају, а доноси уреднику на Цетина.

ПОЗИВ НА ПРЕТЈАТУ.

Српска се и четврта година издати листу. Стари својом поменом на позивају издатијем свијетом. Код таквога позивања и — то радо исповједамо — љубави, која нам се укажује, не треба нам лист и овом приликом препоручивати.

Ослањајући се на ту љубав, и заједно ријеш, да ће „Глас Црногорац“ као и до сада постојати се чути њушком јавношћу за слободу и опште тежњу народа највећа, а по сада, какве су нам прилике, и јаче још, изајмо се најбољењу одани.

Да задовољно давашњој жељи наших читалаца, а и нашој самој, ријешила смо, да лист идућом годином изајемо два пута недељно, у другом облику и са пространјем дојелом за забаву и поуку.

О томе ћемо у своје вријеме, изајмо се у брзо, извјестити своје читаоце. Сада се штампарија понала и преуређује. Долазе ће лист изајети, као и до сада.

За то нека и пошт. претјатници наљу претјату као и до сада, како је назначено на челу листа, а када лист почне два пута изајети, назначено нову цијену.

Можемо да се са претјатном похитом, а исто тако ову г. г., који нам још што дугују, да час прјеје свој дуг шавире.

Уред. „Глас Црногорац“.

НАРОДНА СКУПШТИНА.

Године 1868 на Црнети била је на Цетинје изабрана народна скупштина, коју је Н. Свјетлост наш кнез сазвао, којој све државно кнеже предао и сам јој предложио, да одлучи, што је кнежевско, што државно.

Скупштина је узјела одјенима ову изоменату најјеру кнежевску, али се опет опорави предлогу томе, предлажући својом Господару, да и даље расоложи на срећу и славу народа кнежев народнијем безогорично и неогорично. Но кнез Никола остао је при својој одлуци и скупштина

је одвојила кнежевско од државнијем приједову потпуном повјерењу и узлању у владу своју

У нашем државном животу то је била знаменита догађај. Кнез Никола, тијек кнеже, што је на сопствене покуле учинио, узвишава тај чин, којим се одрекао свелости народом му даје и микад неопозивне. Није само што је сам себе ограничио на цивилност, коју му је скупштина одредила, него догађај тај има још већи и особити значај у томе, што је он тајем подјелио своју власт с народом. Он је поставио народ у право, које му припада, а које није учинио ни тражио. Засједајући тајем своју љубав пред народом, слободу и праву његовом. С друге стране је кнез Никола и сам Црну Гору подигао тајем у ствари напреднијем и уставнијем држава.

Но колико сама радња ове скупштине, велики сајна два пута има већег значаја. Кнез Никола сазвао је тада скупштину народну, као је тијек народу слободу, да се у свјетлех вахпих, свитињих свога живота најјаснија и о њима ријешава. Могао се већ тада знати, да таква корак неће остати без добријем вошљедца, т. ј. да ће се народ изајети изјави својег мишљења и своје воље припадати у помоћ својом Господару, тијек прјеје што је то и морало бити његова главна шавире. И тако потребе кнежев државног живота најјеру још изајемо ујетанову редовнијем народнијем скупштина, народу је отворено поље, да се њима послужу, кад их потреба изајемо. И ми са задовољством изајемо, да народ кад хоће, да се давао послужу том слободом.

Прилике, у којима се давао Црна Гора наљан врло су озбиљне. Догађај подгорички потребе је духове у Црној Гори страхавито. Урједом повоса народнога, вошљедца Црне Горе и његовога државног права, царскајем поступком турскијем у Подгорици, довела је народ наш до таквога огорчења, да би своим силом својом онога истога часа био потражио себи задовољење да се није уздржао, будући вичан реду и

да ће они задовољење потребити му. И ако тешијем срцем и слабојем срцем, како је догађајем ставио чекао саршетијем предузете потраге и повеленијем преговора. Саживаје, које сам свијет указивао због те уздржљивости Црној Гори, колико су укрјепљавали ту стрљавост, у једно су му даје још више духа и одважности за његову праведну ствар.

Но од како постаде познат резултат царскајем комисије, узрујаност његова узела је на ново и још већи мах. Изјаве узрујаности његово толико су јаке постале, да би се могла схватити против даљњих преговора, и онах даје најслободнија израза.

Такво расположење народно и узслед тако озбиљнијем ствари створила је оно стале, у којем је настала потреба, да влада свима право и опште мишљење народно, да би могла с њима своје владање у склад довести.

И то је склонило нашега свијетлога кнеза, да за Богојављење, 6. о. м. сазове велику народну скупштину.

Скупштина ова прена озбиљности у којима се састаје и стари, у којој ће ди вјејећа, већна је велинога значаја.

Претјатниција народнијем ми не треба да претјављемо озбиљност њиховога задатка. Они су га свијетли, јер кнез, кад се ријешило, да сазове скупштину, одлајемо се само зајемо њихову.

Ми је поддржавамо с убојењем, да ће она бити достојна кнежа духа народа црногорскога.

ДОГАЂАЈИ У СВИЈЕТУ.

Опет бројољажу за царској „Народној листу“ из Мелитовића, да је на ново наступило ужасно прогањање хришћанских ставовника по Херцеговини, и то биш о божићнијем свијетовињима. Страх је обилазео свуда у народу. Ово

ПОДИСТАК.

О ОБУЧАВАЊУ ДЈЕНЕ ПОЉОДЕЛСКОЈ РАДЊИ У НАРОДНИМ ШКОЛАМА.

(Говор кнеза Давида Ђукотича изабраног народног посланика, у скупштини народној узвештавао дан 18. Октобра 1874.)

Великогамаи зборе! Давијација, наша домова, истина велика дијелом кроштит је предјел, ипак широта га је богата извориња украсила, као прорасла морским пристаништима, непресушних ријекама, и богата поднебијем, ће свако питома воће, доза, маслина, маслина и паричке изварају, ће се рибарство, пчеларство, сточарство и свијарство до највеће обилности подијети може, ће успијети и по два пут плод давају у којој се многоврстне руде налазе. Ову је покрјеру природу створила за дегињу највећег свијетског бродарства, свијетствени је а сувише у срећном положају између богатих земља и изобријаних народа; па на жалост поред свега тога Давијација већина дијелом и дан давањем или од невоље из своје земље бјежи или у пој чемерно животари. Код нуно траже глатује и код пуног буњара свога жадан стоји: а то је знаста у давашњем вјеку лута рана и црна срамота.

Но то је због тога што наши изперечени извори отворени стоје, и ми их и дан давањем

хладнокриво прерштенех руда глатује. Бродарство и рибарство код нас није какво и колико би морало бити; занати су код нас презрено цијенство и због тога да наше добробитне ствари, морало туђинаца грати понав давати: наше непресушне ријеке само камене прершу док прерштености народнија оне тоне земљу, вуку, изаће, теку, прелу, тлају, меду, шарају, слагјаву, кују, пљаву, углажују и мелу; просвешћени народнија све готово послужу машно извршују а Давијација на против тога рукама све то саршавати с крвнима знојем уз тежко угабома леђа и поднебаје нога. У таквом назлању остају у овој нашој доковани и све остале пољске радња, у сваку оставје приковани нашој послужности: плети копан како и отац, док други народи прероричине и оце и ђедове. И кад на овај грати наш назлац помислимо, није за чудо одјемо међу нама толико сировањство, подлости и злоћина. Да што више, прерштенне наше руке дајемо позвају туђим занатлијама, те се од луте невоље из своје земље у нама доселише, пак са свијем из нем усвојаше наше изваље. Пошавише народни језик и у тељују арсина од слуга посталоше наши господари а ми њихова барбарни и моралца. Ово је жана истина која се ни с чим побити не може; а то је због тога, што је просвета свијетла код од оружја, јер оружеје тек поворава и просјетја и сувише гучи

наш позјесница, живи и вјерни првотек људских догађаја и код других народа истину ову изкрјубује.

Пошћедани зборе! Ђе срцем и душом љубави коју домовањемо, као што смо ју сви дубити дужни, па не ове нешине гратне раве дуго боде; или да неби оне врћи нах заузела, треба пријекот мијска, који по мом мијску био би тај зуштати наш народ на ред, и то по насла ени рад у гашевложени извориња по пријеру ругих просвешћених народа, а хвала Богу сваког он раду и давањема кнежа влада, у свакој струци, невољитомарокоћи на сусрет вале, и за врло радодупрваче и прокицатеље ошквоног напредогабрање, да је господо, као народне учитеља изнег нач, од наше дакле мудре наставе, зависе народности прерак, она је тежељ мише сјајније будући

Да би дјена пољодељству науку лакши естљити и у њима се к пољодељству то већа жела пробудила, треба учитеља да их из пошћетрања а живе појмове води. Мешту, знас и корист непреставо представљајући им. Начин дакле прилаваљиво ба отај на пр.

О живијаретлеу.

Душаме! Тај горни твој испут — тај твој знони ли ми ваљати од шта је — шта је

би већ знао да значи, да сами Турci plaću bilje-
reñi nahoda vlada preduzima, kako bi narod do-
veden do krajnosti, bio primoran prihvatiti os-
odornijiñh uvjeta, na da zna toga vlada nañe uz-
roka upotrebom odbrane vjere da joj veñna
satre veñ i onako savitno stanovanje ponosno
Hercegovine.

Ako je vjerovati ugarskim i slovena-
vlada najizraza raspuštenim iñtencijama
sañbor prije nego što se nastupa trogodiñna rok.
Meñutaj sañbor je veñ nastavio svoje zajedni-
voñto su javni boñiñni praznici.

Ne proglañu znañnog ugarskog vladni-
gista ukinute su dñije slovacke gimnazije; u
Zaojevu i Sen. Martovu. Eto opet znakova ma-
ñarske pravde i ustanoviti.

U Ñubljani birani su proširjeh dñna
novi ÷lanove za trgovacku korporu. Ustavovjerna
vladina strana upotrebila je sve na i nezako-
nite vjere da u korporu prodru Ñekni. Uzalud je
veñina narodna protestirala protiv nasila i
bezakona. Rezultat je bio taj, da su ustavovjer-
ci sa svojim kandidatima prodriñi veñinom od 80
glasova.

U Francuskoj ministarstvo je dalo o-
stavku. Predstojnik vlade maršal Mak Mahon
ponudio je veñe voñe razliñnih strana da
sastava nov kabinet. Voñe dijelom centruima od-
bali su ponudu. Naposljetku maršal ponudi bi-
ñeñ predsjednika ministarstva vojvodu Broñija,
da on sastavi nov kabinet. Isti se je izrazio;
da on ne može sastaviti novo ministarstvo, dok
narodna skupština ne izrazi se o zakonima kon-
stitucionalizacijem.

Novi španjolski kralj Don Alonzo kre-
tuje iz Francuske. U Marciñi дочекала ga je
španjalska flota i prijedla. Uopšte, po svijetu,
nproutno organi monarhije bage, zadovoljni su
sa ovijeh iznenañujućih kraljev nesretno Španije.

I vlada engleska savjetovala je porci
da pristane na to, da podunavske knezovine mo-
gu sklapati trgovacke ugovore sa stranjim dr-
žavama. Ne svaku nagleda, da dosadañni najbñni
priatelj odrklañja turske trule države, Engle-
ñka, ne pokazuje one revnosti u odbrani cjelo-
kupnosti turske carine. Izvrijebo bi veñ kraj-
no bilo, da napreda, slobodna i prosvijeñena
Engleska obrne svoju državnu politiku na i-
stoku.

Jedno ÷elavice novine valaze, da En-
gleska, kako je i sama pristala, da podunavske
knezovine mogu samostalno zaključivati trgovacke
ugovore, tim pokazuje, da joj nije niñe Bog zna
koliko stalo do toga, da se u Turskoj održi
stare, koje postoje. Uzrok prebaciñoj engleskoj
politici u pogledu turskih stvari, bila je bri-
ga za Indiju. Odkako se pak ruska vojska sve
više Indiju približila, odrklañje je Turske
prestalo za Englesku biti stvar odveć važna.
Na što Engleska i da stoji još duže na stra-
ži, kad je protivnik njen otvorio sebi put u
Indiju? Engleska je gledala da Tursku održi

neovisnu, te da neopuñi, da put u istoku In-
diju podie u nepriznate ruke; meñutim tak-
kad, kog se ona plañila, trudila se da Engle-
ñkoj saborajni presojete, priznava se vratama
Indije. Taja je ÷uvane Turske postalo za En-
glesku uzgodno interes, koji ho veñina ona
utijelje, što he ga raspadanje otomanskog car-
stva uciniti na mir jevropski, osjetiti, ali ni-
ka daleka veñna ÷ivljeñje veñine neposred-
ne prijednosti, koju je odiriñe imao za britan-
sku politiku.

D O Š I S N I

(T. C.) BEČ, 27. Decembra. — (Proces O-
fenhajnov. — Promjena u Španjolskoj. — Na-
me novinartvo o promjeni ovoj. — Staro i
Mladocesi. — Izbor bečkog gradonačelnika. —
Zora. — Vasilav Hoxenski.)

Ovdje je prošle nedjele odpoela parnica
protiv bivšeg upravitelja zavosko-černovacke
jeleznice Ofenhajna. On je optužen zbog pre-
vare, kojom je namio štete druñstvu jeleznicom,
na drugu stranu opte državi. Ofenhajni je na taj
način sebe botitio a jeleznica, koje je je on
upravitelj bio nalazila se uvijek u vrlo žalost-
nom stanju. Ovo je upravio i dalo povoda, da je
vlada lani jeleznicu pod sekvester stavila i
što je sud na skoro za tim Ofenhajna uzaludno
i pod optužbu ga stavio. Ofenhajni doista je god
1864 upravitelj jeleznice. Kad je Giskra stu-
pio na glavu ukazala se Ofenhajnu velika pri-
lika da stete koju milijon, na da je kao upra-
vitelj godišnje svojih 35,000 forinata ukuca.
Giskra bijaše ÷lan korporacije jeleznice i ta-
ko ne samo da Ofenhajnu nije kojšta zakrañi-
vao nego još i podstrekivao na kojekakve prestu-
pe. Tako je Ofenhajni stavio druñstvu veñe su-
me u račun, nego što su zaista iznosile ili je
pri nabavljanju materijala za grañu jeleznice i
za reparaturu kupovao niñkravija esepa i u
račun stavljao pod cijenov, kakav je najbolji ma-
terijal. Na takav način stekao je Ofenhajni za
najkrañe vrijeme niñe milijona, a kao takav mi-
lijonar ujkvao je najviše uzvake u svim niñim
krufovima. Jednom je prigikom Ofenhajni pravno
ugovore sa drugim druñstvom ali nije u korist
druñstvu, veñ u svoju. Čista ÷asna iznosila
je negdje na milijon, veñe. No ovo on ne htje-
de, sak za se zadržati, veñe je on tu suku vze-
ñu sebe i drugova svojih podjelio. Tom prigikom
dobio je: Ministar Giskra 100,000 forinata;
bivši ministar Petrović 100,000 forinata; knez
Saviñjević 100,000 forinata; Barkovski 100,000
forinata; knez Jablanovski 100,000 forinata,
i ostali svaki po 10,000—5000 forinata. Za
se zadržao je takoñe 100,000 forinata. Mini-
star Štefe (u Hoxensvartovom kabinetu) obrati,
pošto Giskra od vlade odugeti, pažnju svoju na
rukovanje kod zavosko-černovacke jeleznice i
odnoñno na tome raditi, kako da se stvar izni-
di i da se na put stane takovoj manipulaciji.
No Hoxensvart na skoro padne, a vlade se primi

Auzersberg. Novi ministar trgovine Alonzo na-
stavio ono, što je Štefe započeo i tako je stvar
savršena bila, da je mogao u viziju stupiti. O-
fenhajni imi kuñu na bečkoj „rainstrasse“ u
doba prije krize imao je imala i to samo u
parcijalno i po dijelovima forinata, osim kuñe
i zemlje. Proces trajao mjesec dana i vrlo he
zanimljiv biti. Kao svjedoci pozvani su svi ÷la-
novi najbñnih krufov: ministri, knezovi i
bankijeri. Drkvanja je tužilañi, grof Jakolan,
branitelj; povatni bečki advokat dr Najd, pred-
sjednik suda: baron Vitman. Presudu he vjereñi
porota, koja je sastavljena iz 9 bečkih grañana.

Na politickom je polju inace veñi odmor
nastupio. Naše se novine gotovo isklucno za-
nimaju sa niñarskim i vladarskim stvarima, a u
prvom redu sa promjenom u Španiji. Veñi dvo
niñih listova zadovoljni je sa monarhичnom res-
tauracijom i po veñi konzervativni organi čak
priklapaju Andrañizmu, da je on najbñna na
tome radio, da se u Španjolskoj ustapani omet
burboñska monarhija. Alonzo, sadañni španjolski
kralj, nasitio se u odmiñem Teresijinuju
pod upravom i pod nadzorom bivšeg austrijskog
ministra—predsjednika Šneerlinga. Toliko je si-
gnurno, da se o tome oдавно veñ radilo, jer Al-
onzo bio je privravan na sve, što veñ svjedo-
cva i dekret, što ga je u Juliju mjesecu vodni-
sao i upravio na sadañem španjolskog ministra
predsjednika Kastila. U tom dekretu opunova-
na kralj Kastila, da ovaj odmah posliñje proglañe-
nja monarhije sastavi onakovo ministarstvo, ka-
kvo za nužno nañe. Alonzo ulazi ovo dana u
Madrid.

Staro i Mladocesi upravili na predsjedni-
ka poslavackog doma spovješnicu, u kojoj he raz-
ložiti uzroke, zašto he stupiti u rajkret. Posliñje
uvijetima čeñkih kvadeta raspisane mini-
starstvo nove izbore u Češkoj. Meñutim se Staro
i Mladocesi neprestano gako i bore. Ogor-
eñenje jednih prema drugima sve je veñe i
teško, da he se ti borba u čeñkom taboru tako
skoro okončati. Naravno, da protivnici sve mo-
guñe čine, da samo ta borba što duže traje i
da što jeñina bude jer je po nam boñe. No bñna
na ovo bi trebali Česi da pažnju svoju obrte
na da se još za vremena okanu te odista srañne
i bezkorisne borbe.

Za bečkog gradonačelnika za godine 1875,
1876 i 1877 biran ponovo dosadañni gradonačel-
nik dr Felder. U Pragu je uzro ovah dana Kur-
firšt (nadvojvoda) Hesen Kasselki, koji je do
g. 1866 na glavi bio, a iste godine od vlade
odetuñio, doñto je pruska vojska uzela Hesen
Kassel i poñto je ona zemlja proglašena provin-
cijom pruske kraljevine.

Na badiñ dan država je srpska akademična
druñina „Zora“ vrednu skupštinu, a posle
ñe sjednicu. U skupštini objavljen je izbor tri-
ju ÷lanika, poñto su dosadañni ÷lanovi, i to
predsjednik, tajnik i jedan odbornik ostavku
svoju dali. Za podpredsjednika izabran je teh-
ničar Simonić, za tajnika tehničar Kostja
Berñi a za odbornika teh. Prića.

je vunenih kañlica, a vjina se zini pokrivaño
i obukujeño, posebnañi bi smo od studeni je
li? To je prva korist što od životinja imamo.
Mladice! Sad mi ti pravo kañi, je li ti
imajlje kañi kad ti je jajca a mlijeko zacinja
ili bez mesa? A kva? A ni drugi šta velite?
Daklo mlijeko je ne samo prijetno nego i zdravo,
jer ga u dekari u veñim bolestima kao lek
preporučuju. No kañi mi od kuda je mlijeko?
Koje još životinje naše dajuju mlijeko? Daklo
je mlijeko potrebno, jel te? A to je druga
korist što od životinja imamo.

Dragutin! Znañ le ti šta je sir? He si
ga vidio? Je si li ga jeo? Je li ti imao? A
znañ li mi kazati od šta je skorup? Je li ti
imao skorup? Oj kako da jest. O jako slatko u
meñe uzvake hleb, kad nam ga majka mjesto si-
ra dañe jel te? A to je treća i četvrti korist
što od životinja imamo.

Radujica! Bi li mi ti znati kazati šta se
joñ od mlijeka pravi? misli na pogodni. A za
što kvaso sluzi? Daklo, to je najukusnije
maslo koje i najgora jestina zacinja a najbolja u-
sladuje; ona je tako ukusna, da i najbñna gospo-
da s viane jestiva zacinjavu i suvine zdrava da
se dosta puta i kao lek upotrebljuje; na što
ti se čini je li maslo potrebno? A to je peti
korist koju od životinja imamo.

Dobro! Pravo li kañi, kad vidim na

rañju o Boñiju boju, o uskrsu jagve, o
svadbi o o kresnoj jecnu ovak, kako ti se čini?
A na protiv kad bi u ove svećane dane toga
bilo kakvo bi veselje osjeñao? A kad ne bi u
tija dñina nekakvog mesa imao, kakvo onda?
Zavst si pogodno, tala svadbi i kresna imena
protvorila bi se u strastnu sedajicu i Boñij i
Ukrse u veliki petak. Daklo i moglo je od veli-
ke potrebe jel te? A to je šesta korist što
od životinja imamo.

Grujica! Bogati ljudi svaki dan jedu mesa
jer ga mogu kupovati, a siromasi koji ga ne mo-
gu kupovati, kañi mi o čime zacinjavu svoja
prosta jela? kad i uña nejavu? No to samo i
slatnu od kuda imamo? Dobro daklo to je sed-
mi korist koju nam životinja dava.

Lubojice! Bi li mi ti znati kazati imali
joñ kvañe mañi što nam životinja dava? A šta
se od loja pravi? Daklo i savjetlost od životi-
nja imamo, a to je osma naša korist.

Svetozare! Onoñadne kad smo kroz poље
šetali, vidili smo dñije viane, Markovu i Ni-
nu, obadñje uzrañne: ho na Markovoj obilato
sveta dosta da se ne moñem nadivati a na Ni-
noj na protiv sveta malo da je žalost pogledati
je li? Bi li mi znati kazati za šta je to?
Pañi ja ku ti kazati: To je za to, što Marko
rañeñ svoju vianu gvoñem zasipa, zbog toga mu
je bogati i rodila, a Niña hoñe da mu imava

bez gvoñja rañe, pa vidim kako mu je rodila.
Eto vidim šta gvoñ mliki. A zañto mi mi kazati
od šta je gvoñ? Eto i devete koristi što nam
životinja dava?

Veljicare! Žitna stabla koja se sada po
našim polju zelene kañi mi jesu li sama iznikla
ili su ih ljudi posijali? Ali pri sijanju mora
se i zemlja prezrñati je li? Prezrñu li je svi-
ni ljudi? A da ko? Da nije volova s radala i
plugovana, mnogo malo vola ljudi sami isprez-
ñali bi zemlje i posijali žita. Daklo što je
naše volje posjeñano najbñna nam je životinja
dopriniñela, a to je deseta korist što nam
životinja dava.

Bokjadare! Kañi mi ti kad žito i ostali
poljski plodovi sazru treba ih kuñi provijeti
je li? a mogu li sve to prenijeti sami ljudi? A
šta da ko nam ga uñiñe prenosu? Da kako kod
nas koñi na tovare prenosu i da nam nije im
kako bi smo mi na svoja leña prenijela a u
sretinji zemalja he su protivni uñiñeni tu koñi
kola vuču u kojima i ljudi sjede i plodovi se
prenosu. A to je jedanañesta korist što nam
životinja dava.

Mladice! Dea kañi mi šta ti je to na vođa-
na? A zañto vosni ovakve? Dobro se odgovorilo
tako je. Ovako, koji je bos bude draca,
meñe; bosu eñalae leko protobe

22. o. m. umro je ovdje u Beču upraviteljski pjevacki druzino i čuvani srpski komponista Vozlav Horejski u 35 godina života svota.

ДУБРОВНИК, 15. Декембра. — Радо приоћује читаву ову црквијену листу, како овдје Срби живи настојања потврду добише од вис. владе, за основати у овом намобителству једно пјевачко друштво, под именом „Дубровачко пјевачко српско друштво „Слога“. Циљ је истог, да се забавља пјевачки италијани, како у цркви тако и у другим сваки забавка, а у исто вријеме и представља, и сваки другим срстванија да буди и подржава дух народни и љубав братску.

По жељи позива одбора реченог друштва јуче 14. Декембра, држао се одбор, да се бира управителство: чланови се, радо сабраше и једногласно изабрише управителство од пет лица, и два члана, прегледача.

Нада је нова да ово управителство неће показати труда у сваком погледу, будући нави је позната њина, ревност жеља и љубав за успјешни напредак. Али мало је ово општество, за то се препоручује нашој браћи, који духом српске души и нештеде труда и жртве за ствар народну.

Ми не можемо него тековој се браћи братски обратити, нека на у каквом погледу подпору одаду, да наше заведено друштво узможе што боље напредовати. Свечаност отварања нашег друштва, невазјестав је још, него држи да ће бити на дан српског просветитеља св. Саве. (Случајно злощасно. У.)

КОТОР, 4. Јануара. — (Читаоница. — Друштво „Јединство“. — Размично).

Лажа се пера да нам јави да се је 23. Декембра прошле године измислава нова управа, која би са нашом читаоницом — по штату — за ову годину управљала. Већинско гласова би изабран за председника г. Лазо А. Томановић, а за управитеља г. Шпиро Огњеновић. Ивица Наврдело, др Ш. Бортолаци и С. Јанин. Господа су на ова позната са њиховог родољубља, и надамо се да ће се за напредак наше читаонице бринути.

Јуче пак 3. Јануара била је сједница друштва у читаоници просторијама. На дневном је реду било: да друштво одлучи колико ће се забавља овог месеца дати и који ће се листови за текућу годину држати. Пошто је ово ријешено, прочита г. Томановић као председник — оставку г. управитеља Бортолација, предлажући друштву да му се оставка немира; и тако и би: већинско апсолутно гласова не прили се оставка Бортолација. — За тиме узе рјеч г. Мркушић гимназијални учитељ, вављајући неке разлоге за што је г. Бортолаци дао оставку као на пр. јер као бивши председник читаонице није жу до части да се за управитеља прима. Њега

ми знао казати о: шта је наша обућа начињена? А од куда кожа? А то је дванајеста корист што животна дава.

Млади који пријатељи! У кратко речу: животна нас образује, обука, разви, осјетљује, лежи, обавишава трудова, а земља умножила труд, животна је човјеку живи предом немирнака начача из које непрестано виде користи. Са производом од животне у свијету се велика трговина води и обрти стварују; за то немојте презирати ништа избјегавати пастирски живот, то једно од најстаријих људских радња. Адамов син Авел био је пастир; патријарх Јаков, законша Мојсеј и славица цар Давид били су пастира, па то њихову славу успомеку на најмање није понишло.

Како треба животну вјешто одгајати, или особита наука, а ја ћу вам у кратко о томе штогод напоменути. Најприје треба изабрати живинчад од омиљених врсте, чисту стају треба им сирати и гојати ситно добром нашој а крупне здравом пићом, од рђаве пренаи заклањајући их; особито потоње треба снажидашњим чинињем подржавати. Крувиња животна ситној се предпочитије, јер се из њих поред мањег труда веће користи вади, особито ће за ситне нева дозвољено и пространо пасиште; начело ово сви су избржани пради усвојили, са сијањем сијена за вршине, довољујући створити.

су и неки друга чланови потпомагали. Мисли се, да се тим ријечима највероватно да се призора Томановића оставку дати и тиме г. Бортолација на ново за председника изабрати. Г. Томановић прије него ће се сједница завршити замишља доста друштво да би му се оставка прикила, али се од свих страна звори глас: неврина се. И тако нам Томановић остаје за председника наше читаонице повољером, које му је друштво изразило. Поддржавало радосно нову управу и очекујемо живи рад око задатка читаонице. (Ми поштујемо г. Бортолација и невријемо, да је он поново и најмању жалост на читаоницу, на против држи, да се и сам радује, што је председничинство предато човјеку, као што је г. Томановић. У.)

Овом приликом поновиће и српско пјевачко друштво „Јединство“ са жељом, да и оно боље узнапредује. А то је лако могуће. Отресико се само личнијех вржња и родољубском ревности приликом на рад. Држило да онда неби могло ни г. С. Јововић остати изван друштва, у којем је 17 година живео радно.

Јутрос је одлишикој судбеној власти брзојав стигао из Будве, јављајући, да је архиваријат манастира Прасквице г. Инокентије Павловић у истом манастиру убијен. Убица је — вели брзојав — неки Митровић. За данас буди ово досто; првог приликом ћу вас опширно обавјестити о овом убиству.

ПРВА БОКЕЉСКО-СЕОСКА „КЊИЖНИЦА“.

Најчистије позивље укупно братство српско-сљовенско, на добродољан прилог својих сваковрствних издања овим позивом:

Наравна је ствар, да је права услов напредка и остварка на воно народу — наука и знање. Ми људи сеоског знања и сталежа, стрешњени међу корен и студеним каменом, по пријери остане наше браће, да би се још боље могли одржати на ногама своје вријености, уздима смо јаку потребу у томе свислу, да нађасмо за то једино прибежиште у науци и знању, за да се боље приближио истини и свијетлости. Но да би попунили на коју празнину поменути, за то је потребна јака повчана снага, а ми такове као земљорадици људи немајући, обраћамо се укупном братству српско-сљовенског, да нас својим умним радњама помогне. Ми никакве повчале помоћи нетражијемо, већ колико свачије умно жртвовање.

Ми смо засновали „Прву бокелско-сеоску књижицу“ трудом и својим пожртвовањем, и наш смо труд за то уложили, на смо још и то рад, да се књижица наша што више обогати и умотворна браће наше, како би кољено на кољено знало причати, ко је био дјелотвор нашог и омадлинског напредка.

Ово нас је гадниште понукало, да све без разлике научењаке најчистије позовемо, да првој вишој сеоско-бокелској књижици својим умотворна у помоћ претечу, чим ће бити дуг одлуком задовољству; јер ће се ово учинити, на

О пчеларству.

Дјечине! Право ми кажите, јесу ли вам нидали они казанија што вам их мајка о Божићу дарива? А за што су сладки? Дакле мед је сладки и вама је мао. Али би ли од вас која погодио, од куда је мед? Дакле пчела дава онај сладки мед с којим вам мајка оне виле бољачице замјешује те их ни радо једете, али осим тога и сластивари многа јестива и сластиве с медом зачињају, која и сама господа радо једу, мед се више пута и као љек узима. А би ли ми који од вас знао казати од шта су оне свјетле што их запљујеко о крвном ниву кад у славу божићу навијамо, о Божићу кад бадњак наљжемо, с којима храпове божије осјетљујемо, латије обавишава и жртвацие приноси? Дакле пчела нам дава и воштани свјетле које о најсвечанијим приликама употребљујемо? И сувише пчелогојци од меда и воска доста новача добијају, и с тим се доста голема трговина води.

Но пасите да вам о пчели штогод приповједим. Ове мале живинице у друштву од 20—30 хљада у једној кошници заједно живе. Ту имају своју краљицу којој потпуну покорност и послушност одају; неукорно од цвјета до цвјета прелетчу, с којим прелетачем и вољкама плод умножавају цвјетове им вјештајући, увећ. Оне собом

што ће уноса сваки њихови оне. Ми што радимо, за себе нерадијемо, већ млади нараштај, а он ће знати, ко му је добро учинио. Бокел, снажан у својој вријености и ошчејају, знаће цијенити са поштововањем сваки рад и жртвовање, па ће му бити мало снако британско издање, па ја се на коју грану науке, политике, шале и сатире и т. д. односило, јер у свима тим умотворина, здрава свијест, науке наћи може.

Свеку окове, врата су наша нашој првој сеоско-бокелској књижици отворена, па смо и срцем и душом ради, да као ниједан брат незаборави. Свака дијелма и повремено листовић пут је отворен под овом надзором: „Првој сеоско-бокелској књижици“ и Куте — Ercegov-Nov (Boka kotorska) Austrija.

Све новине српско-сљовенске, најчистије се умножавају, да овај позив у својим родољубивим листовима благозвоние прештампати.

Управител „прве бокелско-сеоске књижице“ Јоко Вуксановић, Токо Ожоговић дјеловића, Богдан Дабовић и Лазо Перушковач повољници.

У Кутима, на св. Сапридона 1874.

ЦЕТИЊЕ, 5. Јануара. — По староме, дијелом обичају испратиско у прошли уторак ноћи стару годину и дочекасмо нову. Његова Свијетлост наш кнез дао је приредити, као и прошлијех година, сјајну вечеру, у староно двору, на коју бјеше позвано више од стотину лица, позивније гласара из унутрашности и други одличници. Мијела кита јунака, да је млада било погледали. Кад је избио дванајеста час тогоди, сушница и војничка бања засвирала је под прозорима. У највећој тишини дигло се је свијетли Господар и надзвоније је црногорскоме и сљову народу српскоме, браћи и пријатељима његовијем. Са једнијем значајнијем погледом на прошлу годину на догађаје и стање народа нашега у којој, поздравно је нову, да ова будо сретија и напреднија. Са громакцем „Жино књаза“ одазвали су се гости и честитали Господару нову годину. Бјеше још више важијих и родољубијих зарица и разговор се продужио још цијелим сахат весело и врло живахно. Кад се свијетли кнез дава, испраћен је са одушевљенијем усљавица до двора.

Цетиње је наше још и данас врло живо, пуно народа. То је обично на нову годину, али овога пута има много више, без сумње највише због скупуштина. Скупуштина ће се отворити кјесто сутра, у Уторак.

— Данас је пришло одаје г. барон Лихтенберг, немачки консул из Дубровника, а сутра долази француски консул из Скадра, објојци ивицијем својих ваља. Секретар рускога консулства у Дубровнику, г. Бакулин бива се већ од неколико дана одаје, а и консул, г. Јонин, који се врића из Петрограда, приређење ово дана.

— Обраћамо пажњу нашега свијета на по-

никовакој лежичку трпачи не могу, јер су тако радијаче да их и свето пасмо лежичкама за углед представља.

Ој заиста благодетна је ово живиница, коју је Бог не само на нашу корист и углед него и на славу своју створио. Како сте се сви у вјерили, и по томе који већи радо знати се са пчеларској радњом. Али знајте да по старој радњи од пчеларства малу сте корист имали, већго треба усвојити нови многокористни начин радње око пчеларства, које је искуство науком усавршило, по коме вошница не стоји успорена него дољожена, да се могу лако листати и прегледати без преривања и вадиати мед и сатове без опасности и без убивања пчела, како што је досад иштетовани обичај био. За ову радњу има особитих књига које су вјешти пчелогојци написали, које штрострово тој радњи уче. Најважније пак за пчелу то да имају околу њих доволно плодних и вољских цвјетова њихове хране.

(П а с т а в и њ е с е).

них „бокељско-сеоско вљажнице“ и препоручује-
мо је потпори родољуба и књижевника нације.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

Ишла је трећа свеска „Србадије“ са овим
садржајем:

Текст: Триен списак. Роман Јаше Игнато-
вића (продужење). — Сирота Банџаника, од Ђ.
Јакшића (продужење). — Сиротица, приповјетка
Ивана Тургењева (свршетак). — Манастири и
цркви у Херцеговини, написао Вук Врховић (про-
дужење). — Грађа за биографију Вука Стеф. Ка-
раџића (продужење). — Наука и моћ уображе-
ња. — Народне умотворине. Паталице, скупно их
у Херцеговини Вук Врховић. — Језеро Грујић.
— Пригора чека драгога. — Сењ и Рајека. —
Разваљена двора принца Еужена. — Саборна
црква у Фиоренцији. — Разне бљешке. — Би-
ографија.

Слика: Језеро Грујић, подпредседник на-
родне скупштине у Биограду. — Пригора че-
ка драгога. — Слика Јарослава Черњака. —
Слика из приворја: Сењ и Рајека. — Разваљена
двора принца Еужена на Дорћолу у Биограду.
Црква Ф. Каниц. — Рођење Христово. Слика
Корцова. — Саборна црква у Фиоренцији.

Преплату prima администација „Србадије“.
Administration det „Srbadija“. Wien, III. Ungar-
gasse Nro 2). Годинања је цијена 6 ф. а. вр., и
ли 72 гроша чар.; за по г. 3 ф., или 36 гроша
чар.; за четврт год. 1 ф. 50 и., или 18 гроша
чар. Сваки преплатник добије премину: Устанак
Такоски г. 1813, уз доплату од 1 ф., или 12
гр. чар.

Позив на претплату на нов лист под на-
словом: „Школски гласник“.

У нас Срба, овдје у Аустро-Угарској, где
се бројимо на два милиона, има свакојаким пови-
ма и слојевима: има их и озбиљних и шаљивих, и
с илустрацијама и без илустрација, и преко нуж-
них и више потребних; има их који заслужују
интересе како читалаца тако и издавалаца, али
од листа, који би нарочито водио бригу о потре-
бама и потребницама највишије гране нашег јав-
ног живота, и то је школе, од таког листа нема
у нас ни трага ни гласа. То баш није најљепша
сведочба за нашу хвалу пробуђену свјест.
Сви наши листови, колико их бројимо, тако су
обузети сваки другим којечим, да је често и
најважнијој школској ствари немогуће, да про-
дре у јавност, да изиђе у народ. А бона деши-
ва се више пута и то, да вако школска ствар
само за то не нађе мјеста у којим поштом, што
на се уредништва из њеких, ко би их знао ње-
ких, обзира нају побуђени, да исту тутну у —
дошар.

То околности с једне стране, а с друге
преке потребе нашег школства и свега што с
њим у свези стоји, изискују, да се покрене један
таква лист, који ће искључиво школи служити,
који ће само о школским интересима брину водити.

На позив неколицине браће учитеља и дру-
гих пријатеља школских, одавде и са стране, ја
сах се рјешно, да одпочнем од идуће године из-
давати лист с поменутом задањом, под насловом:
„Школски гласник“. Иста та госнода задла су
своју поштену рјеч, да ће лист овај и умних
својих радом потпагати.

Властитоштво је у рукама професора на од-
сељској вишој ђевојачкој школи г. Стевана Сто-
јичића.

Акоприм ће се касније, из самог овог листа,
најбоље моћи виђети програм и упознати правца,
која ће има у радњи нашој путовања бити, ипак
држино, да се нећемо никакве замјерити, ако још
одаде речеко коју у име тога, једно, да се тии
прикажемо читалачком свијету, као ко смо и
како је намера наша, друго пак, што исламо,
да то може послужити за јерило у ствари ода-
вања на саму претплату.

Ми Срби хоћемо, да смо просвећен народ
— о том нема сумње. А да је у народној про-
свети главна чиница школа, то је стара ствар.
Какав је школа у којег народа, онака му је и
просвета. Хоћемо ли дакле, да смо просвећени,
да важино као народ у стројој складу тог војма,

онда има се ваља побринути за такве школе,
кроз које ћемо ми одста такви постати.

То нам је управо једина циљ и задања!

Али смо тог узјеђња, да је школа тек онда
у стању, да одговори свим условима, који су
темељ народној просвети, ако су ту ваљани,
свестрано образовани, и по свему узорни учите-
љи. Та школа, као т. г. ова, може бити устројена
на основу и по правилима Бог те нишао како
дубоке теорије, ако је учитељ лош, невјешт и
незналица, и ако је поред тога и у друштву о-
но, што се зове „нико и ништа“, онда ту од ус-
пјеха не може бити ни спомена. За то да би
могао учитељ свјесно и потпуно своју узвишену
задању вршити, није довољно, да је само у сво-
јој струци штоно кажу код куће, него је преко
нужно и ван школе, у друштву, и грађанству, да
заузме такав положај, који ће му тешко бреме
учитељског звања олакшати, а не, као што је до
јаво био, да је и најбољи, по струци, због не-
згодног ваншколског положаја, под теретом врше-
ња своје дужности морао борити се с највећим
незгодама и неприликама, на најпослије, усљед
тога, душевно малаволжни и материјално иза
сваког другог јавног радника заоставши свршно
је с овим свијетом, без да је народу послушно,
као што би у згоднијим приликама могао, без да
је махтјенима и потреба ма породичног круга од-
говорио.

С тога ћемо ми за прву и свету дужност
сметрати, да порадико средством нашег листа,
путем јавности (кад већ сваки то признаје, да
је јавност најбржи лијек сваком народном злу,) и
побољшању учитељског стањења, како што се
таче стручног образовања, тако и односно ван-
школског положаја му. У то име ћемо ми не-
престанце подизати свој глас и зацувати на дотич-
на врата, казивањемо гдје нас боли и шта нас
бече, тражићемо лека и лекара, а јер смо тврдо
увјерени, да је школско-учитељска болест народ-
на болест, школско-учитељско зло народно зло,
то се муно надламо, да ће онај, коме је стадо до
народног здравља и добра, бринуће се за народ
и наше школско-учитељске жеље и потребе са-
слушати и поддржати.

Према незгодним приликама, у којима се у-
купни јавни живот нашег народа данас налази,
разумије се, да неће ни наша задања бити
баш лако. Истина Бог, наша је отаџ јасна као
исто сунце, захтеји се наши прила сања, али
чудна су вредна наступила, тер и наша ствар и
наши захтеји мораће преко многих незгода и
препона прегоонити, мораће много преко своје
главе пренетнути, много немогуће прогутати,
док немогуће, ми и школа, за чим тежино. Али
ми ћемо, будемо ли здрави, и истрајати! Само
сва сложено и одважно нек устанемо за своју
ствар и своје право, нека га бранимо испред
свакога напада и ускраћивања. Један за све и
сви за једног да приносимо ово наше школе, да
да оградимо, како ћемо и којим начином осво-
бити ју, да просвету у нашем народу утемеље и
осигура.

Наше школско-учитељско потребе и нужде
су веома различне, те с тога ми, који смо ово
листа, нећемо и неможемо да сматрамо себе за
једне и патентарне тумаче њихове, него позива-
њемо у сврху узашног обавјештења сваког брата
учитеља, па чак и оног из најдаљег и најмањег
кућиња нашег народа, да нам се јави, те се тако
с њим и с његовом школом упознамо. Сваки не-
ка буде тако добар, да јерно и истинито изни-
ди, како му школа стоји, да испита безстрашно
свој положај, и све то и што се иначе односи на
школску ствар нек нам доствари, а ми ћемо према
пространству листа, од свачега, што буде за
јавност, употребу чинати. Нећемо ми никога од-
бити, свакоме ћемо се по могућству одазвати.
Ми ћемо, да се својски изразимо, сматрати овај
лист као неки рог, кроз који ћемо све школско-
учитељске потребе пред форум народа и већ ко-
га се тиче пропустити.

Лист овај, величине од цијелог једног табака,
а формата као што бјеше „Д. Ђекар“, излазиће
за сада два пута на мјесец, свијог 15. и послед-
њег.

Цијена му је да већ мапа не може бити: 3
ф. на читаву годину за Аустро-Угарску, а 36
гр. чар. за Србију и остало српске крајеве.

Пријави ли се толико претплатника, колико
је нужно да се подире трошкови око штампе,
издавањемо лист по исту цијену и три пута вје-
сечно.

Новце је најгодније слати по поштанској
уштинци, што је и најбржи и најјестивији по-
сво.

Него ми важи лист дајеко само за готово! С
вересијом нијесмо ради, у интересу самог листа
и зарад изшо колегијалне слоге, правити познав-
ства. Чист рачун, дуга љубав.

Позивамо и умољвамо по само учитеље,
већ и све пријатеље школе, да нас потпомогну у
овом подухвату, то обилатом претплатом, то ум-
них својим прилозима. Нарочито баш претплате је
главном услову егзистенције и будућности нашег
листа, јер ми венако другог извора одакле би
смо могли трошкове око листа поддржавати. Ми
смо учитељи!

Уједно се обраћамо с молбом на књижевне
родољубе и народне добротворе, да изводе ову
или ову сиромашнију школу претплатити на наш
лист. Имена таквих штампаће се крушним сло-
вима у овом листу, да се поштом догад траје
Српства.

Лист наш прижаће и разне огласе и објаве,
што се тичу школе и учитеља, као: отјечање,
позиве и т. д. и то по врло умјерену цијену.

Лист ће се печатати у штампарији браће
Јовановића, што је довољно гаранција, да ће,
гледе техничке стране, најтачније и најуредније
који излазити.

Дошли и чланци шљалу се уредништву, а
претплате и огласи упућују се на администраци-
ју „Школског гласника“.

Први број изићи ће 15. Јануара 1873 г.

Пашчево, на св. Николу 1874.

Проф. Јован Поповић,
уредник.

РАЗЛИЧНОСТИ.

(Руско свећеништво). Годино 1871 бо-
ло је у Русији 400 кућних свјетостана са 6071
катуљера и са 5842 дјетки и 156 женских свјетос-
тана са 3503 катуљерице и 11.793 привра-
нице. Исте године био је у Русији 38,899 цр-
кава и 3354 привраце. По црквама и по привраца-
ма била су најчешће 1272 проте, 38833 па-
роха, 14946 ђакона и 65162 слуге. Грчко-като-
личко свештеништво имало је 23,785,125 рубаља
иметка, а то године доровано му је 10,680,968
рубаља и дометнуто правившица вјетку.

(Дарови члановима сјеверне ек-
спедиције). Овај њеки дан одређен је, колико
ће добити сваки учесника сјеверне експеди-
ције. Вајерехт ће добити 6000 ф., Пијер 6000
ф., Кешич 5000 ф., Орел 3500 ф., Брош 3500 ф.,
бштинички Крајеве 2000 ф., Лукина 1000 ф.,
Халер 1570 ф., Заникович 2320 ф., Клоц 1270
ф., Лукинович 820 ф., Шичаћ 1120 ф., а сви
осталих 11 морара по 600 ф. Ови тога добити
ће сваки морар по један дукат од 8 ф. у злату.
Те дукате даровао је вуковик Фредих. Часовни
и др Кешич добити ће своје дарове у укуским
сребрним кутијицама. Које је израдио дворски
златар Клинкош.

(Ужасна несрећа на мору). Брод
„Коспатрих“ изгорио је дне 17. Новембра прошле
године у подне под 37. ступњем ширине близу
Мадере. На броду било је 400 исељеника и 41
морар, а од свих нијесу се избавили ван само-
цигла тројица. Свино се је други корничар с
два морара но и њих тројица скупо платише
живот. Десет дана проведоме у слабо чамчећу, а
истом јеланајести дан највише се на ишлешики
брод „Шептер“, који их је свасно. А о ком су
то десет дана живјели: — о меси и крви других
бродара, који су поврли у истом чамчу. Ко зна,
нијели који покојици и на симу преминуо, да
буде хране осталих! До каквих четрдесет људи
поскакло је са горећег брода на чамце, но од
свих спасио се само три! Ватра је одмах ода-
жела, но ипак није се могла никако угасити. По
најповијим извјештица било је на броду 470 о-
соба, а већина дијелом билаху посленици, који су
ишли за послом у Нову Зеландију.

(Додивао му сакривање). Барон Па-
вао Баркови био је под потјером годину дана
због тога, што је спотворео вјенице. Најзад му
је додијао Крсти се тако аво, а можда му је и
потјерено било за живот, те се је њеки дан сја
ствино пред суд.